

Narodni list" islani ava-
ga četvrtak posle podne.

ijena mu je na godinu
skruna, za sejjaka 4 krune,
pojedin list 8 helera.

Za inosestrvo plaća se po-
sebice poštarino.

ijedna uplata ne vrijedi ako
sjeučinjena izravno upravi
lista.

Narodni list.

Za oglaš plaća se 12 fl.
po redku, za više puta po
pogodbi.

Oglaš iliju se na ured-
ništvo lista.

Upisništvo i uprava lista
nalaze se u Voloskom.

Rakopinj se ne vraćaju. —
Nefrankirani listovi se ne
primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

"Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Br. 4.

Volosko-Opatija, u četvrtak 23. jenara 1904.

God. IV.

Uzrok naše žalosti.

Već je prošlo više od 30 let, od kad se je puk našega roda i jezika v Istre probudio od tvrdega sna i počel iskak za sebe jednake pravice, kakove uživaju istarski Talijani. Već 30 let bori se naš narod v Istre proti Talijanom; koji se na sve moguće poštene i nepoštene načine brane, da nam daju ono, ča nam po Bogu i zakonu gre. Puno je naš narod va to vreme dobil, ale još dugo ne sve ono, ča bi moral imet. Dok nismo do leta 1870. imeli v Istre nego samo jednu ili dve pučke škole, imamo ih sada, hvala trudu našeh prvaki na stotine a i jednu gimnaziju, a dok su prvo skoro sve občine v Istre bile v rukah Talijanskeh pojideži, imamo mi sada veliki broj našeh občin pod našom upravom. Dok se do pred 25 let nije rabilo kod istarskih oblasti nego samo talijanski jezik, sada moraju oblasti svagde, kade se sahteva, rabiti hrvatski jezik, jezik našega puka v Istre. Puno više toga bimo bili mi Hrvati i Slovenci v Istre postignuli do sada, da nisu Talijani va narodnostnoj borbe, koju su s nami vodili imali na svojoj strane celi regiment našeh narodneh izdajica.

To je vidite ona kuga, koja nas mori, to je uzrok naše žalosti. Svaki narod na svetu ima med sobom izdajica, ale segurno nijedan toliko, koliko ih ima hrvatski narod. I v Istre ih imamo dosti. Kadegod i kadagod je v Istre

kakova borba med Talijani i Hrvati ili Slovenci vavek odlučne tu borbu na našu škodu naši narodni izdajice. Ta od Boga prokljeta stvorenja ne mare za veliku krivicu, koju naš narod v Istre trpi od Talijani, ne mare za veliku škodu, koju Istri celoj prouzročuje ne pametna talijanska uprava, nego za mali judin novac izdavaju svoj rod i jezik, bune i varaju naš narod proti vlastitoj krvi, dižu ga proti rođenoj braći, a sve na veliku korist i veselje Talijana a na propast celega našega naroda. Naš priprosti, dobroćudni narod ne pozna dušu teh lopovi, drži ih za svoje prijatelje, pak njim slepo veruje i tako samomu sebi postavlja konop na vrat. Narodni izdajice nemaju ni poštenja, ni srca, jerbo da ga imaju smilovali bi se nesreći našega dobroga puka v Istre, pak nebi pomagali Talijanom, da naš narod još va veće zlo zakopaju. Tim izdajicam je dobro i sreća puka, korist zemlje, desetca briga, njim je najviše do toga, da od Talijani za svoje izdajstvo dobiju ča veću plaću. I dobivaju. Ta svi znamo, da je kod zadnjih izbori za bečki parlament oneh pet ili šest narodneh izdajic, ki su Talijanom pomogli predobit petu kuriju, dobilo dobru plaću, dok nije zavedeni puk dobil ni krajcara. Vidimo dan na dan kako jedan od glavneh teh izdajniki troši novce, a da nima nikakovega poštenega zasluzka. On troši novce, ke je od Talijani primil za izdajstvo, za prodaju, za prevaru našega puka va

Rukavašćine. Barem to bi moralo našem puku odpret oči. Nego seguro je, da će naš narod progledat i uvidet kakovi su lopovi ti narodni izdajice, ki ga za dobru plaću stavljaju posvema va družbu Talijana. Uvidet će, da dokle bude veroval izdajicam, bit će i ostat će talijanski „šćavo“, pak će s narodnemi izdajicami obračunat i dat njim plaću, koju su već davno zaslužili, najme: prezir i prokletstvo naroda. Kod svih naroda na svetu jesu narodni izdajice mrtveni i proganjani, zar da samo mi v Istre izdajice častimo i slavimo? Zaslužili bimo prezir i rug celoga poštenega sveta. Zato, narode, ne poslušaj izdajice, koji delaju za plaću tebi na zator i na propast cele naše domovine. A vi crne izdajničke duše, proganjajte još dalje svoj vlastiti nesretni ali dobri narod, pomagajte i dalje Talijanom, tlačit ga, uživajte judin novac, kega vam Talijani za vaše izdajstvo plaćaju, ali znajte, da ste prokljeti do devetoga pokoljenja i da će vam ova izmučena zemlja i vaše mrtve kosti izbacit.

Ča je novega po svete.

Hrvatska. Mislilo se je, da će se narod pošlje lanjskih nemira utrudit i opet zapast va prvajni san. Ali, hvala Bogu, dogodilo se je drugačeje. Narod je došal do uvjerenja, da ki spi, taj ne ji i taj ne dohodit do sreće i blagostanja. Hrvatski narod je lane uvidel, da je dosta jak da i sam izvostji svoje pravice i da se domogne svoje pra-

vica a tako i svoje sloboda. Sad se on lepo pripravlja za to. Čitamo naime, va hrvatskeh novinah, da se svuda i po vseh veceh i manjeh mesteh drže skupštine, kade se razgovara o vseh potrebah puka. Puk dolazi na te skupštine kako na pir; sada je tri tisuće njih, sada pet, sada deset, a bilo je skupština na keh je bilo 20 i više tisuć ljudi. Tako se narod budi, tako se narod diže. Ako taj pokret i nadalje potraje, dogodit će se, da će koliko prej prit va hrvatski sabor ljudi, ki neće tancat enako kako budu sopli ni oni va Badmpešte ni oni drugi va Beču. Onput će taj sabor bit, pravi sabor — a ne mizerija, kako je to danas.

Austrija. Parlament je zatvoren i ne znamo, kad će i opet započel svoje djelovanje. Da pravo rećemo mi a i s nami i pametni ne žalimo, da je tako. Ter ono i ni parlament, već pravi pazar, kade deputati, kako na merkatu placarice, dele jedan drugomu sve moguće psovke i uvredje. Pak da i ni tega, kakova nam korist od parlamenta. ki je sastavljen od večine ljudi nam protivnih. Ti ljudi: Nemci i Talijani ne gledaju nego naš zator. Kako je pak to, čete reć, da su pak ti ljudi od manjine naroda i da va tolikem broje va parlament? Pomislite, kako su žli va Beč Bennati, Rizzi, Bartoli i Polasini: Nas ima v Istre dva puta toliko, koliko Talijani, pak mi imamo jednega a Talijani četiri zastupnika. A tako vam je va Gorice, Štajerskoj, Koruškoj, Českoj, Moravskoj, Slezkoj i drugud po Austrije. Nepravica nad nepravicom.

Pak kakov goravan imamo mi va Beču. Imamo ministra izvanjske politike — grofa Goluchovskoga — ki je zato ministar, zač je grof. Taj vam gospodin vavek api — samo jedanput na leto se probudi, a to je, kada delegacije (zastupnici austrijski i ugarski) drže svoje sjednice. Onputa se on

Podlistak.

Nedjeljni razgovori.

Pul starega se je Marka uprav goverilo o zadnjih izbori va Lovrane, kada ti se na jedanput odpru vrata od kuhinji i ki se pokaže na pragu?

Barba Tončić.

Stari Marko: Uprav ste mi dobro prišal. Baš sada govorimo o vašeh zadnjih izbori. Sedite, sedite tu kraj nas. Tako! A sada, recite malo vi mane, onako po duše, ča to mislite vi va Lovrane?

Barba Tončić (posede se kraj ognjišta, pozdravi se s ljudi, pak izgovori): Ča mislimo? — Jur mislimo neć i mi...

Stari Marko: Mislimo neć — mislimo neć — I ja znam, da neć mislite, ale znam i to, da sto misli ne plati jedan dug, a tako ni tisuće misli ni još dobilo jednega tela na izboreh. Tu treba delat, mučit se — sklovit treba, ako se misli čagod dobit. Još se ni nikada čulo, da bi kojoj stranke podešta z oblaka va krilo pal. Nisu miga podešti gnjile jabuki?

Barba Tončić: Znam da nisu, ma i ni sme storili ča smo mogli.

Stari Marko: Ma ča ste storili — ma ča ste storili...

Barba Tončić: E, jur smo neć — na priliku — na priliku...

Stari Marko: Na priliku — na priliku, recite malo vi mane, ča ste pak vi storil za zadnji izbori?

Barba Tončić: E — ja — ja — — Stari Marko: Upravo vi — da, ja bim, vidite, tako rado znal, ča ste vi učinili...

Barba Tončić: Kada je naš svet takov, ča ču mu ja?...

Stari Marko: A ča ste vi učinil, da ta svet bude drugačiji, a ne takov?

Barba Tončić: Sam dosta besed rekai, neka Bog sam zna...

Stari Marko: A kade? kada?

Barba Tončić: Justo ja znam sada kade i kada! Vavek i posvud: Čete na more, čete v lke, čete pod lodonjicam — svuders. Ma ča ču njim ja, kada je svet tvrđeglav i neče da čuje razloga. Vidite, imam tri prijatelja, ki s menom svaki dan koteč igraju — i vidite, dosta sam njim govoril — pak na, kako da zidu govoris.

Stari Marko: Koteč će bit lepa igra, ma ja ne znam, ako je baš to pravi

put. Puli igre, kod briškule i tresetta more se samo vela pulitika delat — ma male naše domaće stvari, za njih treba nač drugi put, drugu stazu. Zaludo je.

Barba Tončić: A ča čete, da delam. Vapit ne morem, kako Blejamine, i ne morem po vas dan planovad kako Klementić i Kobula. Ja imam svojega posla doma.

Stari Marko: Svaki poštem čovek ima posla doma, pak i vi, ale za takove se stvari more delat i ovako i onako. Ne mislite vi, da je dosta samo vapit kako Blejamine, ale kako Klementić i Kobula? Ne, moj dragi, s onem se puk samo ustraši niš drugo. Ono vredi samo neko vreme — pak onputa sve izhlapi, sve gre va niš, i ne projde dugo vremena i puku se otvore oči, on progleda i vidi sve laži, na ke su ga drugi zapeljali. Tako će i talijanske sleparije va kratkem prit na vidjelo i ljudi će spoznat istinu, i kada ju jedanput spoznaju, onputa neče tako lahko prestupit na krivi put. Ja za tem i gre naša dična hrvatska stranka v Istre. Ona gleda, da puk spozna istinu, pak da ostane na jedino pravem i zdravem pute narodne sreće i blagostanja. Ale put do jedino prave i jedino zdrave istine težak je i pun glugi, po njem se gre

pu malo napred, i to je krivo da puno vašeh ljudi izgubi prej vremena volju i jakost, pak tako vidite, gre sve po zlu. Tega ima na žalost puno mej našem svetom — a ima i puli vas va Lovrane.

Barba Tončić: Ja ma...

Stari Marko: Nima tu nikakova ja — ma, to je tako i nikako drugačeje. Poslušajte, ča ču vam sada reć. Vi ste sami rekli, da imate tri prijatelja, a kemi svaki dan igrate koteč, i njim da vazda predikate o vašeh prilikah va Lovrane. Dobro je to, ale na mesto trih na jedanput, zač ne zamete vi samo jednega paka...

Barba Tončić: Ja ale kako ču s jednem samem igrat koteč...

Stari Marko: Ča pak vi dršite, da ču nas taj vaš koteč za istinu napred porint? Ni za vlas, moj dragi barba, ni za vlas. Svaki bolji od vas va Lovrane ima kakovega čoveka iz vanjćini, s kem ima budi kakov posal. Najprvo neka se počne s tem čovekom. Kad ste vi dobili jednega čoveka, vi morete reć, da ste ih dobili deset, zač ču on siguro sa svoje strane uplivat na druge svoje ljude. To će poč s početka teško. Vaši težaki z vani, prestrašeni od Talijani, zaslepljeni od bédastoj i trubastarji,

probudi, da proburba dva, tri besedi, i da nam povede, kako mi živimo sa svimi na svete va mira, osobito s Nemci i s Talijani (Liepi mir. Op. sl.) Ovo leto se je malo jače rabazdril, zać ga je naš Biankini pošteno stresal radi velikih neurednosti, ke se dogadjaju po naših konsulatoh po vane. Nego sada su i te delegacije zaključile privremenu svoje sjednice. Nastavit će ih, kada se bude mogla sastati i ugarska delegacija, da onputa skupno razprave proračun za skupnu vojsku.

Ugarska. Ta vlada obstrukcija. A ča je to obstrukcija? To vam je ovako: Kako svuda tako je i va parlamenteh i saboreh, koliko ljudi toliko čudi. Neki poteže ovamo, drugi onamo. Da se stvori nekakav zakon treba da većina za njeđa glasuje. Ali prije nego se za njega glasuje, ima svaki zastupnik pravo, da o njemu govori. Tim se okorišćuju zastupnici manjine: opozicija. Ne samo to, nego mej tem dolaze opet tolike druge stvari, nova pitanja, prešnji predlozi. Keć se opet govori na dugo i široko. Pak dolaze smutnje, komedije, skandali i tako se ne može ni korak dalje. Tako je to i va Ugarskoj. Vi znate, da polag ustava ili konstituciji pripada obem parlamentom, i onom va Beće i onom va Budimpešte, pravo, da svako leto odrede, koliko će se novih soldati uzet na leve. Ako se to ne glasuje va parlamentu, vlada nima prava uzimat novih soldati. To vidimo i va Ugarskoj, kada se još do sada ni obavila leva ili novčenje za lanjsko leto, a već je na vratoh druga leva za ovo leto! A ki je temu kriv? Opozicija, ka zahtjeva, da zapovjedni jezik vojske va Ugarskoj bude magjarski a ne nemški. A Cesar tega ne dopušta, i zato su vam vidite, va Ugarskoj toliki nemiri i tolike smutnje. Za to su već do sada pala tri ministarstva, a i ovom sada, kemu je na čelu Tisza, reć bi da ne cvatu ruže, tako da se čini, da će i on do mala poč za Szellom i Hedervarom.

Čitavo va novinah, da je ovi dni Tisza šal va Beć, da izkaže Cesaru kako stvari stoje i govori se, da će kad se vrati ili past ili navalit oštro proti opoziciji i prišiliti parlament da glasuje soldati za leto 1903. i 1904. pak proračun za leto 1903. i provizorji za leto 1894. Videt čemo.

Rusija. Inglezka još vavek huška Japan na vojsku proti Rusiji, ale reć bi, da su se va zadnje vreme i Japanci umirili. Nego koliko Rusija toliko i Japan neprestano se pripravljaju za vojsku, zać još nije mej njimi sve izglađeno i uređjeno.

Turska. Da se stane na put grdnom krvoproliću u Macedoniji odlučile su Austrija i Rusija sporazumno sa Turskom, da se u tu nesretan zemlju uvede žandarmerija organizovana na evropejsku. Ta organizacija žandarmerije povjerava se nekemu talijanskomu generalu, koji će provizorno stupit u službu Turske. Medjutim će dva civilna agenta kontrolirati rad turskih oblasti va

krajoh, gdje kričansko pučanstvo najviše trpi od turakih i arnautskih silnika. Strah nas je, da ni to neće puno koristit, zać je poznato, da Turska puno obećaje a malo obdržaje.

Njemačka. Njemačka ima va svojeh kolonijah u južnoj Africi silnoga okupanja. Pobunio se proti njemačkim oblastu udvojnički narod "Herero" i već je do sada polo u boju s timi "buntovnicima" nekoliko častnika i vojnika. Njemačka vlada poslala je dolje nekoliko stotina svoje vojske.

Dopisi.

Iz Kastavščina. Piša nam odonud: Kako sam zadnji put obećal, nadaljevam s ovim da prikažem laži, ke piše poznati despatini odpadnik proti sadašnjoj občinskoj pravu va Kastve.

U spomenutom otvorenom pismu spominje, da je ovo zastupstvo prodalo neko tualo na kunfinu blizu rečke fabrike odšpi ritni gosp. Petru Marać po 2 solda klaftar, pak da je on na to rekuril na juntu a juntu uništila tu odluku. A znate kada se to dogajalo? Kako to povedaju stari reprezentanti bilo je to leta 1893., a onda ni bil glavlar Jelusić, ni občinski zastupnik Spinčić, oni su to komać od leta 1896. Mi neznamo ako je istina ča taj izrod piše, al ako je, onda bi to greh bil stare reprezentance, ku on tako lepo hvali a ne sadašnje, ka ni imela s tim nikakvega posla. Lepo on zna perit i tuji grehi na oneh, ki nisu ni blizu bili! A nam je dobro poznato, kako se je jedan bivši konšiljer, kega taj izrod jako hvali, dobro podkročil s komunjekim tualom na Kantride, kega je va prva vremena stare reprezentance od komnua po deset solda klaftar kupil, pak prodal ga imprez po 5 forini klaftar, i to ne malo lego na tisuće klaftar! Ale pasale su ona vremena, moj dragi Ivo, pak mi je žal, da ti zubi caraju za njimi. Da ti je blizu bit, kako si želel, ma biš bil papal!

Laže nadalje, da se je drugo neko tualo na Kantride prodalo spod ruki, zać se je prodalo na licit, ča more i gosp. Gardić posvedočiti, ki je takodjer licital.

Laže za tualo Šepića pul Permani. Šepić i njegova žena Kate, dobra prijateljica izroda Ive, užurpala je komunjeko tualo prez pitat dopusta onega, ki je gospodar: zagradila stenu na putu, da ne moru ljudi va svoj posed. Ljudi se pritužili, stvar je prišla pred sud i brižan Šepić je bil odsuđen, da nima pravo a k temu, da mora platit nekoliko stotin krun špendije, kē mu je napekal kumpar izrod Ivo. Ki mu je kriv?

Laže, da se je prodalo nekoj udovici Dukić va grade devet klaftar po 5 solda, zać na prvem meste ta udovica, hvala Bogu,

ni a na drugem meste ono tualo daļa je stara reprezentanca već pred kakeh 10 do 15 let za niš, zać se je skazalo, da je njilo i da je bilo krivo na komun tavalano. Pogodba se je lane storila i stavilo po 5 solda klaftar, ki su i plaćeni bili kako dar komunu, samo da se pogodbu storit moglo a da se pravi gospodar tavalat more.

Laže, da se je prodalo nekemu Kururin Francu iz Torette, jednu velu parcelu va Puževoj i Jordanovoj po 2 solda klaftar, zać je to mala parcela prodana Kosturin Franetu još leta 1898., ku mu je zmeril pok. perit i sudac Mavrić i ku mu je tel posvojtat prijatelj izroda Ive, al se je i on po njemu spikal za nekoliko stotin krun špendije, na ke ga je sud odsudil. Ki mu je kriv?

Laže za rendu, laže za adicionala, laže za komunjaki dug, laže za gimnazij va Kastve, i a že za sve, zać bez laži ne more živeti, zato je plaćen, al za ov' put nekać bude došti, čemo drugi put dalje.

Samo ču vam reć, da ste zadnjiput falili, kad ste štampali, da je občina platila leta 1903. sedam tisuć kruna više nego je prijela. Ona je platila devet tisuć krun više i to starega duga, zać je splatila dug škole va Zamete, od leta 1893. na podpunoma i dug za Petričevu kuću va Kastva, i vratila polovica duga za kapelaniju pul sv. Križa, brez onega ča je prvo platila i platila sve posude do solda, ke je storila leta 1903. samo još je ostal dug leta 1903. za cimiter rukavački, kega će platit Kastavščina sama prav da će njoj ča pomoć s adicionalim patentirani trgovac vina na veliko od Matulj.

Taneki.

Mjestne vjesti.

Glasbeno-dramatičko društvo u Voloskom priredjuje dne 1. febrara o. god., u "Narodnom domu" u Voloskom, svoju prvu zabavu sa koncertom i plesom. To naše najmladje narodno društvo u kotaru stupa ovom zabavom prvi put pred javnost, pak očekujemo stalno, da će se svi rodoljubi dragovoljno odazvati pozivu toga društva. Početak zabave u 8¹/₂ sati na večer. Ulaznina 2 kruna po osobi.

Veliki vojvoda luksemburški. Taj već nekoliko godina stalni gost Opatije prispio je ovamo, dne 22. o. mj. u jutro. Dočekase ga načelnik Dr. Stanger, kotarski poglavlar pl. Manussi i predstojnik kurkomsije profesor Dr. Glax.

Radi krpanja opatijskega mla obustavljena je redovita plovidba parobroda ungaro-croate između Opatije i Rieke. Na mjesto te pruge ide sada parobrod iz Rieke u Volosko na 8 i 12 ura prije podne i 5 sati posije podne, a iz Voloskoga na Rieku na 9 ura prije podne, 3 i 6 ura posije podne.

Barba Tončić: A to pak i.e — Ja ča već našem ljudem tamo reć, ča sam večeras od vas čul, pak čemo tako nekako počet.

Stari Marko: To njim recite, i recite njim, da njim to poručuje starac z belemi vlasti, ki je jedanput kod izbori va Buzete bil tri dni prez jist, a s njim i stotine i stotine drugih pošteneh i vredneh domorodici. Zaman je, prez truda ne dobiva se niš. Lepo mi ih pozdravite i neka mi se drže čvrsti i jaki — talijanska kuga će već jedanput i iz vašega lepega mesta. Samo napred junački, živo i ustrajno. A sada mi vi recite, odkuda vi ovu dobu k nam?

Barba Tončić: S Poreča. Bil sam tamo po poslu. Da niste tako name nasokčil, bim vam bil povedel, kako sam putoval po onoj vašoj škataluce — železnice.

Stari Marko: Povedet čete nam to, ako će Bog, drugu nedjelju. A sada ne zamerite, zać mi se nekako spi.

Sjećajte se istarske družbe sv. Cirila i Metoda!

Popravlak erarske ceste u Opatiji obavlja se upravo sada, kada počima najbolja sezona. Popravlak erarske ceste je potrebit, to ra priznamo, ali ni potrebit, da se taj popravlak obavlja upravo onda kad je najviše stranaca u Opatiji, jerbo to silno strancu smeta.

Vjenčanje. Jučer se vjenčala u Opatiji dražestna gospođica Ivka Just s gospodinom I. Vavru zlatarom. Čestitamo!

Koncertat slavenskoga društva prijatelja glazbo u Opatiji držao se, kako je već bilo javljeno, u našoj "Zori" jučer, a izpao je va vredno sjajno. Osim liepe kite domaće glazbe i gospođa iz Voloskoga i Opatije bile je na zabavi i mnogo druge gg. gostovale osobito braće Čeha i Poljaka. Sve točke bogatoga programa bile su izvedene upravo majstorski. Žalimo, da ne možemo već sad izvjestiti potanje o tom u svakom pogledu sjajno uspijelom koncertu. Učinit čemo to narednom broju. Za sada javljamo samo to da je naša družba dobila od te liepe, bratake zabave oko 360 K. čista prihoda. Bog nek poživi našu braću Čeha i ostale Slavena koji su svojim prinosom priokročili u pomoć našoj širotnji u Istri. Na zdar!

Domaće vjesti.

Občinski izbori u Lovranu i Talijani. Dne 18., 19. i 20. o. mj. obavili su se u Lovranu izbori za novo občinsko zastupstvo. Kod tih izbora pobedili su naši narodni protivnici, te občina lovranska i nadalje ostaje u renegatskim rukama. Talijani su tu izbore prikazali svjeta kako pobjedu talijanske stranke. "Piccolo" od 19. i 20. o. m. piše o tim izborima, veli, da je kod italih pobiedila u svim trim tijelima talijanska stranka. Sudeć po tom pisanju, kmeti i Oprica, Dobreća, Sv. Frančiška, Tališevica itd. su sve sami Talijani i Kalabrezci, a kad tamo niti ne razumiju talijanski. "Piccolo" piše, da su kod zadnjih lovranskih izbora pobiedili Talijani, a da jednom lovranskomu kmetu kažete, da je Talijan izkopat će vam oči. Ipak ima "Piccolo" pravu. Pobiedili su Talijani pomoću nekoliko renegata, koji puka varaju i sliepe, pobiedili su usljed nemarnosti i kukavštine naših ljudi u Lovranu, koji uzrkoč liepim pripravam nisu se htjeli toliko uznemiriti, da bi išli glasovati. Zar čekate gospodo u Lovranu, da vas Talijani pojedaju? A vi lovranski kmeti zar čekate, da vas još onu dvojicu, trojicu, koji ste u zastupstvu van bace, pak da onda kroje kako će sami?

Občinski izbori va Mošćenicah. Već je mesec i pol otkad je c. kr. kapetanat u Voloskem rešil rekurse proti rešenju reklam — a još nisu izbori za novu reprezentancu va Mošćenicah raspisani. Ne znamo va istinu, ča misli stari Kotešić s temi izbori. Valjda nisu još mošćenički "poperdili" dosti pravnici za izbore pak čekaju, da trabile i spređa i zada zapute. Bogu je za plakat, kako se nekoji naši ljudi va Mošćenicah puste varat i za nos peljat od većeh trubili nego su sami. Ako njim na jedan primer Kafula reče: "Vidite ljudi tovari leto po zrake", svi veruju. Ako njim pak jedan pošten i pametan čovek, pravj prijatelj puka i občine da jedan dobar savjet, mislite, da će ga poslušat, da će mu verovat? Bora će. Svaki pametan čovek mora gledat, da bude počeštarija v rukah ljudi, ki gledaju samo na korist občine i puka. Poperdili pak gledaju samo na to, da bude počeštarija v rukah ljudem, ki tancuju kako talijanska gospoda sviraju. Ča ni to sramotno a? Najveća sramota bi bila pak, da se naši vredni, bratvi i pametni Bersečani puste prevarit od talijanskeh "podrepnjaki". Svi Bersečani neka se listom dignu, da občinu izgrnu iz ruk talijanskem hlapcem, ki bi Talijanom za volju, i za malu plaću izdali svoj rod i jezik. Našem puku va Mošćenicah preporečamo, da ne budu "babe" nego ljudi. Neka se ne strae lajanja jednega Kafule, nego neka mu svaku laž prebiju, i nastoje ljude napunit da talijanske podrepnice a la Kafula ne gledaju na drugo nego da puk varaju i drže va talijanskem sužanjstvu.

kel su njim glavu napunili kapurioni Blejamina, Grossmann, Valčić i drugi talijanski komedijanti va Lovrane, on će vam teško s početka verovat, da je ono jedina prava istina, ča vi govorite.

Barba Tončić: Teško, teško — Naš čovek je takov, da će raje verovat, da je 3 i 2 četiri, nego da je on talijanska podrepnica. A i je naš vanjski čovek talijanska podrepnica! . . .

Stari Marko: A vi ga lepo podučite, doć će već vreme, kad će i on stat na svoje noge i pokazat vrata poganem i gladnem Kalabrezom.

Barba Tončić: Mučno je to dokazat našem u puku.

Stari Marko: Od jednega udarca ne pade deho, a ki će doć do velch stvari, valjda da najprvo male skupa slaže. A onputa, još neć. Valja temu svetu predočiti stvar, kakova je va istinu. Valja mi reć, da istarski Slaveni neće čekat, da njim upravo Lovran skaže tu milost, da bude s njimi, kad se bude radilo o podpunom oslobodjenju od talijanskoga sužanjstva. Naši Istrani te do tega priti i prez lovranske pomoći. Ko-like su samo občine va naših rukah: Volosko, Kastav, Jelšane, Podgrad, Matorija,

Buzet, Dekani, Dolina, Mareziga, Pazin, Zminj, Barbara, Boljun, Dobrinj, Omišalj, Dubašnica, Krbnik, Pnat, Baška od mala Ruč itd. Ča vam se čini: Je to malo? Hote malo na vrh Učke, pak čete videt, koliko je tu zemlji, uad kom već zapoveda naš težak, a kada smo još? I ovako i onako prit će vreme kad će Lovran prit va klješča i morat će delat, ča bude većina istarskega, hrvatskega puka otela. Nego, da vas ja još neć pitam: zać se niste ono vi pokazali kod zadnjih izbori?

Barba Tončić: E, znate — ni to tako lahko . . . Naš je svet, kako sam vam rekal, još prestrašen. . .

Stari Marko: Svi nisu trebeda prestrašeni?

Barba Tončić: Svi ne — zlodeju! Kamo bimo, da su svi prestrašeni?

Stari Marko: No da, bit će ih 60, 50, 30, 20, 10 ki nisu prestrašeni i magari s temi desetimi biste bili morali poč na izbor, ne misleć na to će te dobit ne čete. Ljudi se najbolje otvrdnju va ognje, zaludo je. No, a ča mislite sada storit?

Barba Tončić: Ča? A čekat čemo do tri leta, pak . . .

Stari Marko: A mej tem ruki na križ, ča ne?

U Rovinjskom selu mora da vladaju ljudi koji su se do sada u crkvi obavljali u hrvatskom jeziku, pošto je sada obavljati u latinskom. Kad mu se ljudi radi te novotarije pritaže, on njim reče: „da Bog ne razumije nego latinski!“ Bravo bravissimo, reverendissimo! Zar nas ne uči vjera, da je Bog sveznajući? U obće pak držimo, da je najveća glupost i pravo bezumje siliti puk, da se moli Stvorcu u jeziku koga ne razumije. Kako mogu takove molitve dolaziti iz srca? Zar nebi bilo pametnije i Boga ugodnije, da svaki moli Boga u svom jeziku? Naš zdrav razum nam govori — da bi.

Društvena škola u Malom Lošuju otvorila se je na 23. o. mj. Već prvi dan upisalo se je 30 djece, a prijavilo se ih mnogo više, ali mudre c. kr. školeke oblasti zabranile su dražbi upisati u svoju školu više od 30 djece, tobože, jer da je škola premalena u istinu pak ima u školi mjesta i za 50 djece

Prodaja dvorca u Velom Lošuju. Doznajemo, da je nadvojvoda Karlo Stjepan odložio prodati svoj dvorac (kaštel) u Velom Lošuju, i da će prenieti umotvorine nalazeće se u tom dvorcu, osobito galeriju slika u dvorac Laybush.

Trčansku camoru dobila je opet jednu poštenu čušku. U proljeću godine 1908. obavili su se na njemu u Trstu izbori za novo obćinsko zastupstvo i zemaljski sabor. Kod tih izbora je talijansko-iredentistička stranka, da se uzdrži na vladi, počela takovih protuzakonitosti, da je upravo sudšte u Beču moralo suditi, da su ti izbori bili izvršeni protuzakonito. Pomislite samo, kod tih je izbora jedna te ista osoba glasovala 14 puta, svaki put za drugoga izbornika, i svaki put drugičije obućen: Kod tih protuzakonitih izbora bio je prisutan c. k. vladni svetjotnik Vilim pl. Jettmar, koji je veći dio tih protuzakonitosti vidio ali činio kao da ih ne vidi. Da pače on je sam kao član izborne komisije dao prvi svoj glas za stranku, koja je na njegove oči zakon gazila. Liepili li čuvara zakona? Šta ćete kad je i Jettmar u sakah talijanske camore. Uzprkos osude upravnog sudšta, kojom bijahu ti izbori proglašeni protuzakonitimi, trčansko je gradsko vjeće na svojoj sjednici od 22. decembra izjavilo, da su izbori zakoniti i valjavi. Sada nije ostalo drugo nego raspustiti zastupstvo, da se tako izvrši osuda upravnog sudšta. Previšnjim rješanjem od 14. o. mj. bio je naložen i određen raspust novoizabranog zastupstva, te će se morat obaviti novi izbori. Talijanska camora se radi toga raspusta silno srdi. Treba čitati samo *Piccolo* od 20. o. mj., pak osvjedočiti se kako žuč vrije u čifutako-talijanskoj kamori. Da još više razpali puk proti Austrije, „*Piccolo*“ navadja u svom broju od 20. o. mj. prijašnje raspuste gradskog vjeća i njihove razloge. Prvi raspust uslijedio je 9. augusta 1862., drugi na 16. janara 1865. a ovaj radi toga jerbo je gradsko vjeće na jednoj sjednici bilo protestiralo proti izjavi talijanskoga ministra i generala Lamarmora u Torinu, da Trst ne spada u aspiracije talijanske vlade. Treći raspust uslijedi 25. novembra 1878. radi toga, što je gradsko vjeće odbilo predlog vjećnika Burgstaller, da se u Trstu svečano dočekaju austrijski vojnici, koji su se vraćali iz Bosne. Uza sve to će vam vladni krugovi u Trstu i u Beču priznati na živoga Boga, da u Trstu nema iredente. Ne mislite, da hođemo mi s ovimi redci možda obhediti trčanske čifute i Talijane s iredentizma. Nije nam ni kraj pameti. Oni imaju pravce. Htjeli smo samo upozoriti naše čitatelje na činjenicu, da ta talijansko-iredentistička stranka u Trstu uživa najizdašniju pomoć od vladinih krugova u Trstu.

Dajte, dajte, puščajte njim sve, ali četa se kruto pokajati.

Slavitches Echo. (Slavenska jeka) zova se list što ga u Beču dvaput na mjesec izdaje na njemačkom jeziku gosp. Fran Podgornik. Taj list bavi se političkim i gospodarstvenim pričlanki svih Slavcna monarhije. Stoji 8 kruna na godinu, uređništvo i uprava lista

nalaze se u Beču IX/4. Lustkandlgasse Nr. 32. Preporučamo taj list svakomu, koji samo može potrošiti 8 kruna na godinu.

Suvost. Odnosno na vjest donešenu u broju 3 našega lista na zahtjev gospodina M. Z. rado izjavljamo, da se ta vjest u ničemu ne odnaša na njegovu osobu. Ovom prilikom naglasujemo, da ne čemo u buduće primati u list nikakvih izpravaka za vjesti i članke obćenite naravi.

Književnost i umjetnost.

(Nastavak.)

Impozantna je u prvom činu krunitvena svečanost na kraljevom dvoru. Tekom ove svečanosti čuješ vrlo krasan kvartet, pjevan od kraljice, kralja, vojakovodje Vuka i kraljičinog oca. Ova skladba, onako valjana harmonizovana, kontrapunktirana te instrumentirana, onako mila, onako čuvstvena, onako izrasita, mora da te gane, da te osvoji, da te razveseli, da te razžalosti. Onda čuješ i zbor naroda „Slava, slava hrvatskome kralju“ i boju pjesmu „Na noge vodje, na noge rođe“; ovi zborovi su vrlo liepi, jezgroviti, junački, samo previše utrdjivi, jer previše pisani, osobito za soprane.

Između prvoga i drugoga čina imamo krasan intermezzo — kraljičin san. Tu si u raju i tu se upravo rajski naslađuješ.

U drugom činu moram da osobito iztaknem skroz i skroz zanimivu, originalnu glazbu, divan trojev između kraljice, njezine dvorkinje i njezinog oca te mrtvačku pjesmu kralja. Tuj je skladatelj morao, da glazbenom svojom radnjom izravna velika pomanjkanja u libretu i tuj je njegova glazba u velike i uspjeha, ali osoba, koje su imale da sudjeluju, bile su u velikoj neprilici, jer, osim kretnje, nisu većinom imale čime da zapođene radnju.

Opera počimlje sa prologom i ovdje vidimo narodnog guslara, koji iz krasnu udešenu glazbu predočuje publici cio sadržaj opere te koji žalostno — priekorim pjevom svršava: „Rode, rode! Zar ti do slobode i do časti stalo toli malo?“ Ove iste riječi pjeva žalostno — gnevčim glasom kralj Petar Svačić prije nego izdahne, umre. Potresan je to momenat. Srce ti se kida, pamet te kovi, savjest te grize . . . a zašto? Jer znaš, da si čovjek i da si kao takav ne smiješ okaljati poštenog čina, da ne smiješ pomoću izdajstva baciti pod noge svoju zlatnu slobodu te postati od čovjeka — rob — niema zvier.

A kako je sve to točno glazbom izraženo! Moj Josipe! Pusti ti za uvijek suhe i tebe ubijajuće zakone i naredbe, pa se cilom dušom i cilim srcem posveti glazbi, koji si i onako već junački zagrlju, koja se tebi ne otimlje, već koja te neprestano miluje i draga. Tvoja prva opera, tvoja premiera je pokazala, kolika ti je moć u harmoniji, kontrapunktu, kompoziciji i instrumentaciji, i ona ti jamči krasnu budućnost. Samo naprijed naš drugi Lisinski, naš dragi hrvatski sokole, Bog te pratio! A ti Istro, zemljo naša, budi ponosna s takovim sinkom.

Matko Brajša Rašan.

Svega po malo.

Celi grad u ognju. Aalesund, oveci trgovački grad u Norveškoj, ki je brojil do 12 tisuć duš, izgoreo je u noći od 22. do 23. ovega meseca. U tri ure i pol pokazal se je plamik na zspadnem dielu grada, a kako je u taj čas besnil strašan uragan, oganj je strelovitom brzinom uhvatio i druge krajeve grada. Radi uragana i slabega funkcioniranja vodovoda nise moglo gasiti, kako bi bilo trebalo. Izgoreo je veći del javnih zgrada a tako i crkva i gimnazija. Kad je pak oganj uhvatio zgradu pošte i telefona ni se moglo veći dobit od tega nesrećnoga mesta nikakvih vijesti. Komad drugi dana se je doznalo, da je zgoreo celi grad. Šta inače puno milijuna. Kako se javlja, kod te nesreće ni nijedan poginul, ale ni sigurno, da ni kod tako velikog ognja bilo i takovih nesreća. Za sada je do 12 tisuć

ljudi bez krova, hrane i obućom a i ciela Norveška se pripravlja, kako bi olahkotila nevolju onih nesrećnih pogorelac u Aalesunda, ki su va jednu noć zgubili sve ča su imeli. Uprave vojske poslale su odmah tamo šatore, pokrivala i hrane. Hrana dolazi i iz susjednih gradova i od strane privatnika. I njemački car je poslao tamo jednu svoju ratnu ladju s prvom pomoći, a došlo je i drugih parobroda s hranom, odjećom i drvi.

Tako valja. Čitamo u „Novom listu“, da je uprava kluba pomorskih kapetana na Rieci upravlja na pomorsku oblast spomenicu. Neke se jednom zakonskom ustanovom po mogućnosti predusretne eventualnim nezgodama kod ukrcanja i ulaganja tereta na ladjama. Povise toga, upravlja je ista jedan spis na ministra trgovine s molbom, da se požuri s mjerama glede osiguranja momčadi na trgovacnim ladjama proti morskim nepogodama.

„Jadran“. Vrlo liepi list, ča ga va Trste uređuje naš slavni pjesnik i pisac gosp. Dr. A. Tresić-Pavičić, donosi va broje od nedjelje tri pjesme: „Pazin“, „Roč“, i „Lovran“. Tri pjesme, jedna liepa od druge. Spjevao ih je vrli hrvatski pjesnik gospodin Vladimir Nazor, profesor na hrvatskoj gimnaziji va Pazine. Mi čemo barem jednu od tih pjesmi priobćiti va budućem broje našega „Narodnoga lista“.

Vavek ta fažol. Pišu nam iz Trsta: Doznajemo, da je kasacijsko sudšte u Beču potvrdilo osudu c. k. zemalskog suda u Trstu, kojom bijaše svojedobno Dr. Krstić radi prestopa proti zakonu o štampi osuđen na 14 dana zatvora. Dr. Krstić morat će, da čim prije tih 14 dana odsjedi. (Ako bude htio! op. uređ.) Mi nemožemo nego uzliknut još jedanput: „Joj, joj, joj, vavek ta fažol . . .

Mođa i krtice. Ove zime su ženke u Parizu izmislile modu obrubiti svoje „jakete i hrhane“ s kožom od krtice (talpa). Dok se prije za to blaga nije nitko brinuo, poskočila mu je sada cena jako visoko. Prvo se je moglo kupiti jednu kožu od krtice za 8 heleri. Jedan pariški krznar ponudio je pred dva mjeseca za jedno krzno ili kožu od krtice 34 heleri, pak je u šest tjedana dobio na prodaju i milijun i osamsto tisuća koža od krtice.

U spavajućega kita (balena) udario je pred nekoliko dana njemački ribarski parobrod „Württemberg“. Po udarcu zacrvenišo se more oko parobroda od kitove krvi, a kit je počeo svom silom udarat po parobrodu dok nije napokon izbeznuo. Parobrod je usljed tih silnih udarca mnogo trpio, te se mora sada u „doku“ u Geestemünde poprjavljati.

Skupa marka. Na 11. o. mj. licitirala se je u Londonu jedna vrlo riedka listovna marka iz otoka Maurtins. Kapio je je englezki prestolonaslednik princ Waleski, za 1450 sterlinga ili 34 tisuća i 800 kruna.

Od slikara — redovnik. Pred tri mjeseca izbeznuo je najednom znameniti florentinski slikar Mussini. Tražili su ga posvuda, a kad ga nisu mogli naći nigdje pomislilo se je, da je podlegao jednomu ameikanskomu dvojeju. Sada pak našli su toga slikara Mussini u kloštru Ascoli Piceno kako redovnika. Umjetnik neće nikako da zapusti kloštar, nego hoće silom, da ostane redovnikom. Gušti!

Visoke cenjena čuške. Služkinja Müller u Berlinu, tužila je svojega gospodara, mesara Ernsta Höhnel, da njoj imade platiti 28 tisuća maraka za to, što njoj je dao jednu čušku usljed koje je služkinja Müller postala umobolnom. Lječnici su pak ustanovili, da je ta ludost te služkinje nastala iz drugih uzroka.

Sivili rečki guvernor. Grof Ladislav Szapary kupio je u Londonu jedan Yacht, koji je 12. o. mj. došao na Rieku, gdje se ukrcala vojska domaćih ljudi. Yacht nosi ime „Gitan“ (oiganka), te ide sada u Mletke gdje će ukrcati grofa Szapary i njegovu majku, koji će učinit put po svjetu, valjda da grof zaboravi na blamažu, koja je doživio u Pešti sa Khuenom i zastupnikom Zoltan Papp.

Nova vrst nazdravica. Kod jednoga objeda novinarskoga kluba u Filadelfiji imao je predsjednik kluba, Morton Mac Michnelo, držati pozdravni govor. Kad se digno, da govori, svi upriše pogled u njega očekivajući, da će držati znameniti govor. U mjesto toga predjednik se na sva strane naklonio iz izrekao sliedeće riječi: „Gentlemen, eat!“ „Gospodo jedite!“ Zatim se opet posjeo i počeo jesti, a svi prisutni udariše u pjesak.

Smerznuta železnica. Kod Watertown u provinciji New-York obustavljena su na tračnicah četiri smerznuta vlaka sa 250 pašćivra, koji silno trpe od studeni i glada. Zapalo je snega do 20 stopa visoko.

Grof — tat. Na 21. o. mj. provalili su tati u jedan magazin žita u Kološvara, u Majarskoj. Tate su odmah ulovali a mađ njimi i grofa Eugena Potocki, ki je u zadnje vreme služil za paka.

Kako dječa rastu. S ovim pitanjem bavio se je dulje vremena Dr. Rietz u Berlinu. On je imao pod rukama do 5000 djece od 6 do 14 odnosno 19 godine. To su bili učenic triju gimnazija i četirih pučkih škola, djevojčice pak učenic jedne više djevojčucke škole. Od ovih odjelio je djeću gospodskih roditelja od onih siromašnih, pak svaku posebice proučavao. Kod njih opazio je, da su dječa bogatijih roditelja mnogo bolje razvijena od one siromašnije. Tako je zapazio, da su dječa u višim školama (to su većinom gospodskih) 5 do 6 cm. veća i 3 do 5 kgr. teža, nego ona iste starosti u pučkim školama. Uspoređuje li se razvijanje muške i ženske djece boljih stališa, opazi se, da su dječa imed 7 i 11 godine približno jednako velika i teška. Od 11 godine napried preteku ženske mužkarce u veličini i težini. U 11 godini dječaci su oko 139 cm. visoki i 33 kgr. teški, dočim djevojčice 141 cm. visoki i 34 kgr. teške. U 14 godini jesu dječaci 160 cm. visoki i 41 kgr. teški, dočim djevojčice visoke 162 cm, a teške do 43 kgr. Sa 15 godinom čini se, da mužkarci preteku djevojke u visini i težini.

Kod siromašnije djece opazio je Dr. Rietz, da koli muški toli djevojčice do 11 godine po prilici jednako ju veliki i teški, do 14 pak godine porinu ženske napried u raštenja i težini. Da ženske, koli boljih toli i siromašnijih stališa neka dobu brže rastu od mužkaraca, stvar je naravna, ako se pomisli, da ženske po prilici 3 godine prije ozreanu, nego li mužkarci.

Dobro je jošte znati, da su izrasla jar dječa bolje stojećih roditelja teža, dočim pak siromašnja veća.

Gospodarske vijesti.

Naš je list namijenjen puku, a naš puk se bavi, ako ne izključivo, ogromnom većinom gospodarstvom. Za to list ne bi odgovarao svojoj svrši, ako ne bi i u tom podavao nešto pouke i npute svojim čitateljem. Shvaćajući svoju zadaću, mi smo eto današnjim brojem otvorili novu rubriku, posvećenu svom gospodarstvu. U njoj čemo se baviti samim onim što u gospodarstvo znaieca. Svoja nam je pomoć u tom obćenalo više prijatelja, a uvjereni smo, da će nam pomoći mnogi prijatelji puka, koji imaju gospodarskoga znanja i izkustva.

Puk se ne zadovoljuje više samo sa liepimi idejami o narodnosti, o domovini, o jednakosti itd. nego on hoće pouke takodjer u materijalnih pitanjih; on razumije, da je zaludu vas trud, ako se prije gospodarstveno ne ojača i ne oslobodi. Kad bude u kući i oko kuće jak, znati će i sam odbijati navalu tudjinstva.

Mi, koji ga pratimo u svemu, pratit čemo ga i u tom nastojanju, pak čemo biti veseli, ako se budemo mogli pohvaliti, da smo i u tom doprineli koj kamećak k zgradi liepe budućnosti našega naroda.

Novo poljedeljstvo. Danas će biti malo seljaka gospodara, koji nisu iz svoga sela kadagod, bilo kojim poslom, zavirili u bliše gradove i u bliše krajeve. Biti će vidili, kako sve brzom korakom napređuje. Kad bi

se naši otc, naši djedi digli iz grobova, vidili bi, da je to zasvim drugi svijet.

Kako je u ostalom, tako je ljudstvo napredovalo i u poljodjelstvu, tko hoće, da se uzdrži, mora početi tim putem napredka. Ne pomaže više kazati: moj je otac tako radio i živio je liepo; i ja ću tako raditi, pa što Bog dađe! Danas ako hoće kmet da živi, treba da gleda, da mu rođe évie, ondje gdje mu je radjala prije jedna, jer su se potrebe podvostručile i potrostručile.

Napredak poljodjelstva potaknula su najviše današnja lahka obdila i kemija sa svojim pretraživanji i iznašašći.

Prije gdje je što urodilo tu se je potrošilo, a svoje potrebe je svatko namirivao u svojoj najbližoj blizini. Danas se američansko žito i kukuruz takme sa ruskim i sa hrvatskim u Trstu i na Rieci, danas se američansko voće takmi sa austrijskim po Njemačkoj, danas hrvatski liës putuje u Italiju, gdje od njega naprave krasne bačve, pa nam ga vraćaju skupa sa svojim vinom i ubijaju naše vinogradarstvo; danas željezo kovano u Englezkoj ili u Njemačkoj, pretvoreno u plugove i motike, i kose, ore, kopa i kosi po našem Jugu; danas cijeli svijet je samo jedan trg.

Ta utakmica sili poljodjelca, da pomnoži i poboljša svoje plodove, a u tom ga pomaže kemija. Ova je znanost proučila zemlje i njezine sastavine, proučila je što plodovi zemlji uzimlju i što njoj gospodar sa svojim gnojivi daje, pak je naučila gospodar kako i čim ima pognojaviti svoju zemlju, ako hoće na njoj imati ovaj ili onaj plod. Naši se gospodari tuže, da njim zemlja više ne radija kako njim je nekada radjala. Imaju i pravo! A zašto je to? Jer zemlji uvijek uzimlju a ne daju joj ono i onoliko, koliko joj uzimlju. Ondje ne rođe tako. Našemu gospodaru jedna mjera pšenice daje istom 4—5 mjera, dočim drugdje gdje se vodi razumno gospodarstvo ona daje 26 puta toliko. Francez Englez, Amerikanac, Niemac dobivaju po 40 kvintala pšenice po hektoru i po 300 i više hektolitara vina po hektaru, a kako to? Najviše tako, jer svakoj bilini, svakoj lozi, svakomu stablu daju onu i onoliko hrane, koju i koliko njim treba. Oni ne samo da zemlji uzimlju, nego i zemlji daju što su njoj uzeli, pak njim to ona stostruko naplaća. Daju njoj to ne samo sa običnim stajskim gnojem, nego najviše sa kemijskim ili umjetnim gnojivi.

Uporaba kemijskih gnojiva je unapredila današnje poljodjelstvo i rekli bi, pretvorila, preobrazila.

Moramo sa veseljem iztaknuti, da se uporaba istih stala i po Istri i širiti i to najviše poticajem naših gospodarskih društva. U Pazin i u Buzet jil se godimice dovaža pune željezničke vozove. U području zadruga u Kastvu i u Krku hvata također maha uporaba, a i u onom zadruga Opatija-Vo-

losko se sve više širi. Lani je ova za svoje članove nabavila 32 kvintala, a ove godine jil je već naručila 55. I to je još malo.

Mi bi svjetovali našim seljakom, da slijede primjer naprednijih gospodarara, pa da stanu sve više ta umjetna gnojiva upotrebljavati po svojim pošitih i po sjenokošah, po njivah i po vinogradih, po vrtovih i po voćnjacih, pa i kod svojih maslina. Za nabavu neka se obrate na svoje gospodarske zadruge i gospodarska društva, koje će svima početi rado na ruku. Sad je za to uprav prava ura.

Da pak upoznaju razne vrsti, razna svojstva i razne uporabe umjetnih gnojiva, hoćemo njim to u drugom broju malo razložiti.

Javna zahvala.

Podpisano društvo najsrdačnije se zahvaljuje gosp. I. Hállu mag. pharm. u Voloskom za njegov veliki trud oko priprave koncerta, od dne 27. o. m. Na zdar!

Opatija 28. siečnja 1904.

Slavenako društvo prijatelja glazbe.

Br. 4356/03.

Oglas natječaja.

Kod podpisane občine imaju se popuniti 3 mjesta redara za poreznu občinu Opatiju a jedno za poreznu občinu Volosko.

Plaća mjesečnih kruna 80 posticipando plativih i paušal za uniformu K 140 na godinu. — Odkaz službe sa jedne i druge strane mjesec dana.

Molitelji valja, da podnesu svoje molbe vlastoručno pisane na podpisano do 1. Februara t. g. sa dokazom, da su navršili 24 godinu života, da znadu hrvatski govoriti i pisati i da razumiju njemački, po mogućnosti i talijanski.

Redar za Volosko imati će stanovati u Skrbilih.

Glavarstvo občine.

VOLOSKO, dne 10. jenara 1904.

Svoj k svomu!

Žigice i Cigaretapir družbe „Cirila i Metoda“ kao i hrvatske narodne nošnje razglednice troboje, dobije se kod

W. Lenca, Rieka

Na veliko uz vrlo umjerene cijene. Razšiljanje samo pouzecom: Via Tosso, i Via St. Bernardino, Rieka.

Posl. broj S 19/3.

44

Dražbeni izrok.

Po zaključku 20. jenara 1904. poslovni broj S 19/3 stavit će se dne 1. februara 1904. u 10 sati prije podne, u sobi br. 1 c. kr. kotarskoga suda u Voloskom na javnu dražbu jednu automatičnu kasa.

Ista može se pregledati recenog dneva od 9 do 10 sata prije podne, na sudu u sobi broj 1.

— C. k. kotarski sud Volosko.

Odio I., dne 20. jenara 1904.

Br. 221/L

Oglas jeftimbe.

Daje se na javno znanje, da će se u četvrtak, dne 11. februara 1904. točno u 10 sati prije podne, u kući broj 36 občinskoga župana Frana Beluševića u Sušnjevičobdržavati javna ustmena jeftimba vrhu zakupa sviju radnja zasjecajućih u izgradnju nove školske zgrade u Sušnjevič.

Izključna cijena ustanovljena je polag građevnoga proračuna na Kr. 10. 771 85, slovom deset tisuća sedamstotina sedamdeset jednu krunu i 85 filira, te će eventualni natječajeri prije početka čina imati položiti jamčevinu (vadim) od 10% (deset po sto) odnose proračunane građevne svote.

Obćinski si odbor pridržava pravo prihvatiti i odobriti onu ponudu, koju bude smatrao boljom, makar i ne bila najniža. Ostali vrjeti jeftimbe, kao što i građevni nacrti i proračun razvidni su u ovom uredu svaki dan za vrijeme uredovnih sati.

Obćinsko glavarstvo Boljun, dne 21. januara 1904.

Glavar: Ilišić, v. r.

Sve prijatelje našega naroda u Istri prosimo, da nas podpomažu predplatom, a koji može i pisanjem u naš list. Narodna inteligencija u Istri prona se iz svoga mrtvila, skoči na junačke noge, laši se buzdovana i britke čorde, pak da bijemo bojak za jezik mili i slobodu zlatnu!

U životu nikad više

ovako riedke zgode

500 komada samo for. 1-95.

Krasna ponudena i dobro idna ura, 3 god. garancije, sa prikladnim lancem, i modernu svileni kravatu sa gopodu, 2 kom. najfinijih šepnih rubaca, 1 dražestan prsten za gopodu sa limit dragim kamenom, 1 košna novčarka, 1 krasno šepno ogledalo, 1 par dugmeti za manšete, 3 dugmeta za prsa, sve 3%, dvoili zlato, sa patentiranim zatvaranjem, i prima pisaca sprava od nikla, i album sa najliepšim slikama na svijetu, 1 elegantna pariška pribadača za gopodu (Novost), 1 par kontona od smilibrilijanta, vrlo trajni, 5 finijih predmeta na veliko veselje za staro i mlado, 20 važnih predmeta za dopisivanje i još 400 različitih predmeta vrlo potrebnih u kući. Sve skupa, sa urom, koja sama ove novce vršiti, stoji samo for. 1-95. Šalje se pouzecom ili da se novac unapred pošalje.

Bečko glavno skladište

P. LUST, KRAKOV br. 116.

NR. Za neodgovarajuće šalje se novac natrag.

Pijte!

Kapi Spasitelja, koje se mogu zbog svoje djelatnosti nazvati čudotvorinama, kod svih bolestih šeludca, posjeduju probavu, podavaju tek (apetit) za jesti, proti hemoroidam, matrum, šgaravici, oteku sluzene i jetara itd. itd. — a djeluju upravu čudotvorno i kod već zastarjelih bolestih.

Nebi smjete manjkati u nijednoj kući ove glasovite i čudotvorne kapljuje.

I boćica samo 60 fil. (30 nov.) a za svakih šest boćica dobije se jedna badava.

Naputak za uporabu ovih kapljuje prileži svakoj boćici — a naputke i ojenak za sve bolesti, bilo kod ljudi ili blaga (za krave, konje, volove, svinje itd.) šaljem na zahtjev franco i badava.

Naručbe odpremaju se i sa poštom (i to najmanje 6 boćica Kapi Spasitelja) a ostalo prema želji, te treba jedino naručiti kod vistinika najbolje i najviše ljekarna, a to je ljekarna „al Redentora“ (k Spasitelju) na Rijeci — stoga naručite samo pod ovom adresom:

Hinko Babić,

ljekarna k Spasitelju (al Redentora).

Rijeka, blizu velike crkve.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4 1/2% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpojeđi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 društvenoga statuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjernice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janetića u Voloskom.

Publike informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežiča, Dr. I. Pošćića, Dra. A. Stangera i Dra. M. Trinajstića u Voloskom.

Novčani promet u god. 1903 iznašao je K 277.869-20 — Uloženo je bilo u posujilnici god. 1903 K 862.576-14

Ravnateljstvo.

Trgovina vinom

Antona Puharić

u Voloskom broj 116 (blizu ribarnice.)

Prodaje izvrsna, čisto naravska vina i to:

Istarska vina

na malo:

Teran po 24, 28, 36 novč.
Bjelo " 28 "
Muškatal " 36 "

Na veliko:

Teran po 15, 17, 22 novč.
Bjelo " 18 "
Muškatal " 24 "

Dalmatinska vina

na malo:

Opel po 24 novč.
Bjelo " 28 "

Na veliko:

Opel po 15 novč.
Bjelo " 18 "

Uzorci šilju se na zahtjev badava.